

ביאורים

בשונה מן הדתות האחרות, היהדות איננה מבקשת לכפות את עמדתה כלפי העולם כולו. היהדות אמנם מבקשת לגלות לעולם כולו את האמונה בא-ל אחד ואת משמעותה, אך איננה קוראת לכל עמי תבל להיות יהודים. המלך מנסה להבין מדוע לא קיבל העולם כולו את בשורת היהדות. החבר מזכיר למלך את שלימד אותו כבר בתחילת פגישתם: ישנן מדרגות בבריאה - דומם, צומח, חי ומדבר. על גבי המדרגה הזאת ומעליה ניצבת מדרגת ישראל - מדרגה אלוהית נבדלת. מדוע נברא העולם בהדרגתיות הזאת? מדוע ניתנה סגולת הדיבור רק לבני האדם ומדוע רק חלק קטן באנושות נושא את סגולת העניין האלוהי? סיבת השאלה נובעת לפעמים ממחשבה שהסגולה היא רק סוג של יתרון - זכות שמעניקה לנו הטבות שונות. אמנם, החיים באור האלוהי הם חיים מלאים בעונג, בטוב ובשפע, אך חשוב לזכור שזהו רק צד אחד של המטבע. הצד השני הוא האחרייות העצומה שמוטלת עלינו בגלל הסגולה הזאת. לא לכל אחד יש את הכישורים להיות לוחם ביחידה מובחרת. הזכות להיות חלק מן היחידה היא גם חובה גדולה. מעתה, ללוחם יהיו פחות חופשות, פחות שעות מנוחה. על כל טעות הוא ייענש בחומרה גדולה מכל יחידה אחרת. בקיצור - אחריות גדולה. באותה העת, ישנם לוחמים רבים אחרים, חשובים גם הם, שלא מטיילים עליהם אחריות כזאת. וגם הם חשובים מאוד. בלעדיהם הצבא לא יתקיים. כל עמי תבל מבטאים את הצד הטבעי שבאנושות. הצד הזה נדרש לעמוד בקריטריונים מחמירים אך כולם מסתכמים בלהיות בני אדם טובים. גם זוהי מדרגה חשובה, שלא רבים עומדים בה. אך על עם ישראל הוטלה משימה רוחנית על טבעית - חיבור עם מקור החיים ולא רק עם החיים בתוך העולם. החיבור הזה עמוק, משמעותי ונפלא אך הוא גם מחייב ומעמיד כל העת בדריכות מפני גודל המשימה.

הרחבות

1. אם אינם נביאים

מְבַקְשִׁים כְּלָם מִדְּרַגַת הַנְּבוּאָה, וְרַבִּים מֵהֶם מְשִׁיגִים אוֹתָהּ. אמנם הגמרא במסכת מגילה [דף יד] אומרת שרק "ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל", אך בהמשך שם נאמר: "הרבה נביאים עמדו להם לישראל כפלים כיוצאי מצרים אלא נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה ושלא הוצרכה לא נכתבה".

2. יעוד האדם בעולם

פי המְבַקֵּשׁ מְמַנּוּ אִמָּנָם הוא שְׁתַּעֲשֶׂה נֶפֶשׁ הָאָדָם אֱלֹהִית. כיוון שהשכר בעולם הבא הוא גילוי השכינה ללא מחיצות גופניות, כדברי חז"ל: "העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה ולא פרייה ורבייה ולא משא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה" [ברכות יז, א], אם כן, אדם הזוכה לגילוי בחייו בטוח הוא בשכר העתידי. זו כוונת חז"ל בהמשך שם: "עולמך תראה בחיך ואחרייתך לחיי העולם הבא", וכפי שמבאר זאת בתניא [פרק יד]: "אלא על ידי גודל ותוקף האהבה לה' בבחי' אהבה בתענוגים להתענג על ה' מעין עולם הבא. ועל זה אמרו רז"ל עולמך תראה בחיך". וכן ביאר 'הכתב והקבלה' (על דברים יא, כא): "למען ירבו ימיכם וגו' כימי השמים על הארץ. ירצה למען תזכו לחיות פה בחיים הזמניים מעין חיי עולם הבא, בהיותכם על הארץ תחיו חיים אמתיים כאותן החיים אשר בשמים כעין אמרם עולמך תראה בחיך" (עין א"ה ברכות פרק ב פסקה סו, דברים רבה פרשה יא פסקה י).

שאלות לדין

"וְיֵאלוּ הִיָּה אוֹמֵר: אֲנִי נִשְׁלַחְתִּי לְיִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְאֶחָרֵי כֵן לֹא הִיָּה דְבָרוֹ מֵגִיעַ אֶפְלוֹ לְחֻצְיוֹ, הִיָּה דָפִי בְּשִׁלְיחוֹתָיו". האם זוהי מטרתנו או שמא אנו רוצים לדאוג רק לעם ישראל?
מי שפוגש נביא מתעלה ומתדבק בבורא. איך אנחנו, ללא נביאים, יכולים להתעלות ולהשיג דבקות?

לעילוי נשמת רפאל דוד שלום בן ללי ויוסי ז"ל

הנבואה התאמתה ביציאת מצרים

ק **אָמַר הַפּוֹדֵר:** בְּגוֹן זֶה תִּגּוּחַ הַנֶּפֶשׁ לְקַבֵּל דַּת בְּלִי סֶפֶק וּבְלִי פִקְפּוּק, בְּבוֹא נְבִיא אֵל עֹבְדִים מְשֻׁעָבְדִים רְדוּיִים, וַיַּעַד לָהֶם שְׂיִצְאוּ מִן הַעֲבָדוֹת לְשַׁעֲתָם בְּאִפְסוֹן מֵהוּא, בְּלִי עֲפוּב וּשְׁהִיָּה, וְשִׂיכְנִיסֶם לְאַרְץ פְּנֵעַן וּבָהּ שְׁבַע אֲמוֹת שְׁפַל אַחַת מֵהֶן חֻזְקָה מֵהֶם, וַיִּתְאַר לְכָל שֶׁבֶט חֲלָקוֹ מֵהָאָרֶץ לִפְנֵי שְׁהִגִּיעוּ אֵלֶיהָ, וְהַשְׁלֵם כָּל זֶה בְּמִשְׁךְ זָמַן מְעֻט, בְּמוֹפְתִים נִפְלְאִים. זֶה מְאֻמַּת עֲצֵם הַשְׁוֹלַח וְגִדְלַת הַשְׁלִיחַ וּמַעֲלַת אֱלֹהֵי אֲשֶׁר נִשְׁלַח אֵלֶיהֶם בִּיחוד. וְאֵלּוּ הֵיָּה אוֹמֵר: אֲנִי נִשְׁלַחְתִּי לְיִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְאֶחָרֵי כֵן לֹא הִיָּה דְבָרוֹ מֵגִיעַ אֶפְלוֹ לְחֻצְיוֹ, הִיָּה דָפִי בְּשִׁלְיחוֹתָיו, מִכְּפִי שֵׁלֵא הִיָּתָה נִשְׁלַמְתָּ פְּנֵית ה' בְּזֶה. וְהִיָּה מוֹנֵעַ הַשְׁלַמְתוֹ הִיָּת סִפְרוֹ עֲבָרֵי, וְהוּא מְחַיֵּב אֶת אֲמוֹת שְׁבָא וְהָדוּ וְכוּזָר לְהַבִּינוּ וְלַעֲשׂוֹת מֵה שְׁפָתוֹב בּוֹ, אִם לֹא אַחֲרֵי מְאוֹת שָׁנִים, אִם יִזְדַּמְּן לָהֶם לְהַשְׁתַּנּוֹת אֵלֶיהֶם בְּגִלְל כְּבוֹשׁ אוֹ שְׁכֻנוֹת, לֹא בְּשֵׁל רְאִיתָ הַנְּבִיא עֲצָמוֹ אוֹ נְבִיא אַחֵר הַמַּעֲיֵד עֲלָיו וּמֵאֲשֶׁר אֶת תּוֹרָתוֹ.

התורה - לעם ישראל בלבד

קא **אָמַר הַחֲבֵר:** לֹא קָרָא מוֹשֶׁה אֶל תּוֹרָתוֹ אֲלֵא אֶת עַמּוֹ וְאֶנְשֵׁי לְשׁוֹנוֹ, וַיַּעַד לָהֶם ה' חֲזוֹק תּוֹרָתוֹ בְּהַמְשִׁיךְ הַדּוֹרוֹת עַל יְדֵי נְבִיאִים, וְעֵשָׂה כֵן כָּל זְמַן הַרְצוֹן וְהַשְׁרָאָת הַשְּׂכִינְהָ.

קב **אָמַר הַפּוֹדֵר:** וּמַדּוּעַ לֹא הִיָּתָה הַהִיָּשְׁרָה לְכָל, וְזֶה יוֹתֵר רְאוּי לְפִי הַחֲקִמָּה?

קג **אָמַר הַחֲבֵר:** הָאִם לֹא הִיָּה יוֹתֵר טוֹב שְׂיִהְיֶה בְּעֲלֵי הַחַיִּים כְּלָם מִדְּבָרִים? אִם כֵּן כְּבָר שְׂכַחְתָּ מֵה שְׁקָדָם בְּסִדֵּר צְאָצְאֵי אָדָם, וְהַמְשִׁיךְ חוֹל הַעֲנָן הָאֱלֹהִי הַנְּבוּאָה בְּאִישׁ שְׁהִיָּה לֵב הָאֲחִים וּסְגֻלַת הָאֵב, מְקַבֵּל הָאוֹר הַהוּא, וְזוֹלָתוֹ כְּקַלְפוֹת אֵינָם מְקַבְּלִים אוֹתוֹ, עַד שְׁבָאוּ בְּנֵי יַעֲקֹב כְּלָם סְגֻלָּה וְלָב, נְבִדְלִים מִבְּנֵי אָדָם בִּיחוד אֱלֹהֵי הַעֲשׂוֹה אוֹתָם כְּפֵאלוֹ מִיָּן אַחֵר וְעֲצָם אַחֵר מְלֻאכֵי, מְבַקְשִׁים כְּלָם מִדְּרַגַת הַנְּבוּאָה, וְרַבִּים מֵהֶם מְשִׁיגִים אוֹתָהּ, וּמִי שְׂאִינוּ מְשִׁיגִים אוֹתָהּ מֵהֶם קָרוֹב לָהּ בְּמַעֲשֵׂים הַנְּרָצִים וְהַקְּדוּשָׁה וְהַטְּהָרָה וּפְגִישַׁת הַנְּבִיאִים.

מדרגת העולם הבא בעולם הזה

יד **עַ,** כִּי מִי שְׂיִפְגֹּשׁ נְבִיא, הֲרִי בְּעַת פְּגִישׁוֹ אוֹתוֹ וְשִׁמְעוּ דְבָרָיו הָאֱלֹהִיִּים, תִּתְחַדֵּשׁ לוֹ רוּחַנִיּוֹת, וַיִּבְדֵּל מִסּוּגוֹ בְּזִכּוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהַכֶּסֶפָה אֶל הַמְּדַרְגּוֹת הַחַן וְהַדְּבָקוֹת בְּפִנְיָהּ וּבִטְהָרָה. וְזֹאת הִיָּתָה אֲצֻלָּם הָרָאִיָּה הַגְּלוּיָה וְהָאוֹת הַבְּהִיר וְהַמְּכָרִיעַ לְגִמּוּל הָעוֹלָם הַבָּא, כִּי הַמְּבַקֵּשׁ מְמַנּוּ אִמָּנָם הוּא שְׁתַּעֲשֶׂה נֶפֶשׁ הָאָדָם אֱלֹהִית, תִּפְרֹד מְחוּשְׁיוֹ וְתִרְאָה אֶת הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, וְתִהְיֶה בְּרָאִית הָאוֹר הַמְּלֻאכֵי וְשִׁמְיַעַת הַדְּבּוּר הָאֱלֹהִי. וְהִנֵּה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא תִּהְיֶה בְּטוּחָה מִן הַמְּוֹת כְּפֵאֲשֶׁר יְכַלּוּ כְּלִיָּהּ הַגּוֹפְנִיִּים. וְאִם נִמְצְאָת תּוֹרָה שְׁמֹגִיעִים בִּידְעִיתָהּ וְעֵשִׂיתָהּ אֶל הַמְּדַרְגָּה הַזֹּאת, בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר יִחְדָּה וְעַם הַנְּסֻבּוֹת אֲשֶׁר צִוְּתָהּ בָּהֶם, הֲרִי הִיא בְּלִי סֶפֶק הַתּוֹרָה הַנְּאֻמָּה בְּהַשְׁאָרוֹת הַנֶּפֶשׁוֹת אַחֵר כְּלוֹת הַגּוֹפּוֹת.

רְדוּיִים - עובדים בעבודות קשות. **לשעתם** - בזמן מסוים. **עצם השולח** - כוחו הגדול של השולח. **השולח** - ה'. **השליח** - משה רבנו. **אלה אשר נשלח אליהם** - בני ישראל. **אם לא** - רק אחרי מאות שנים יתכן שתושלם השליחות. **להשתנות** - לקבל עליהם את התורה. **ויעד** - וזימן. **ההישירה לכל** - ההדרכה והציווי לכל בני האדם. **מסוגו** - משאר בני האדם. **המבוקש ממנו** - מהעולם הבא (הערת הרב שילת). **הנפש היא** - המגיעה לדבקות עליונה.